

**Տ. ՄԱՆԱԿ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՄԱՇԱԼՅԱՆԻ ՔԱՐՈԶԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ ՄԵԾԻ ՊԱՏՈՑ ՉՈՐՈՐԴ՝ ՏՆՏԵՄԻ ԿԻՐԱԿԻՒՆ
Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ**

(15 մարտի 2009 թ.)

«Դուք ձեզ բարեկամներ շահեցեք անիրավ մամոնայից, որպեսզի երբ ան սպառնի, ձեզ ընդունին երկնային հարկերու մեջ»:

(Ղուկ. ԺԶ 9)

Ինչպես որ բնաբանեն հասկցաք, այսօր շաբա կարևոր նյութի մասին պիտի խոսինք: Եկեղեցվո խորանեն խոսվելիք որոշ նյութեր կան, որ շաբա դժվար են և, ընդհանրապես բարոյիչները կխուսափին, ունկնդիրներն ալ չեն սպասեր, որ անոնց մասին խոսվի: Անոնցմէ մեկը քաղաքականությունն է, մյուսը՝ սեռականությունը, իսկ մյուսն ալ փողն է՝ դրամը: Նարկավ գիտեք, որ ամբողջ աշխարհը ասոնց մասին կխոսի, և մենք չենք խոսիր. մի քիչ փարօրինակ է, հեկտաբար մենք լավ գիտենք, որ Սուրբ Գիրքին մեջ այս երեքի մասին ալ կխոսվի, և մենք ալ չենք կրնար խուսափիլ ասոնց մասին ալ խոսելու: Ուստի այսօր մենք պիտի խոսինք այս կիրակիի մեզ պարտադրած նյութ մը: Ես ալ չէի ուզեր խոսիլ, բայց փողի մասին պիտի խոսինք:

Այս կիրակի Անիքավ փնտրեսի կիրակին է և Ղուկասի Ավետարանի՝ Տեր Նիսուսի պատմած մի առակից կառնե իր անունը:

Տեր Նիսուս խոսեցավ մեծահարուստ մարդու մը հետ, որ փնտրես մըն էր իր կալվածներու վրա, և օր մը ամբաստանություն կլինի այս փնտրեսի մասին, որ չարաչար օգտագործում է մեծահարուստի ապրանքները, կկանչե, կըսէ՝ հաշիվդ փութ ինձ: Երբ որ հաշիվդ կփակես, անկե հետո ալ այլևս չես կրնար այս պաշտոնի վրա մնալ, պիտի ձգես ու երթաս: Եվ խեղճ փնտրեսը կմտածե, կըսէ՝ «Ի՞նչ պիտի ընեմ, այս փարիքիս չեմ կրնար հող մշակել, չեմ կրնար մորալ, կամչնամ»: Ի վերջո գյուր մը կհնարե: Երբ որ պարտապանները կուգան, կհարցնե.

- Դուն որքա՞ն պարտք ունիս իմ փրոջս:

- Նարյուր լիպր ձեթ:

- Առ պարտամորհակդ, նսրե գրե հիսուն:

Մարդը կգարմանա այս բարյացակամության վրա և բարեկամ կդառնա փնտրեսի հետ: Մեկ ուրիշին կըսե.

- Դուն որքա՞ն պարտք ունիս:

- Տինգ հարյուր պարկ ցորեն:

- Նսրե գրե չորս հարյուր պարկ:

Այս մարդն ալ կգարմանա և բարեկամ կդառնա և այսպես կշարունակվի: Նարկավ թե փրոջ ականջին կհասնի պարտաճառը: Ի՞նչ պետք է ընե մեծահարուստ փրոջը. պետք է

պարպեմ, չէ՛, բայց ճիշտ հակառակը՝ կգնահատեմ, քննարկեմ մերի աշխատելակերպը կգնահատեմ:

Ավերաբանի ամենեն դժվար առակներեն մեկն է ասիկա, և շար ուշադիր պետք է մտքենանք մենք: Նու ոչ թե Նիսուս կըսե, որ մենք այսպես անիրավ քննարկեմք պես ըլլանք, կամ Աստուծոյ կնամանի այս մեծահարուստին: Նիսուս կըսե, որ քննարկեմք մերի աշխատելակերպին մտք էր, և գնահատելով այդ մտածելակերպի արեսակը: Եվ քերք կըսե, որ Աստուծոյ ունի մերի աշխատելակերպն ու մտածելակերպն՝ որպէս Տեր Արարիչ: Եվ դուն՝ որպէս քննարկ, պետք է Աստուծոյ գնահատելակերպը շահելու համար աշխատեցնես քու միտքդ: Եվ քերք կըսե, որ ձեր բոլոր ունեցւածքը, որ Ավերաբանի լեզուով «մամոնա» է, անիրավ է աղիկա: Ինչո՞ւ, որովհետեւ ձեզմէ ոչ մեկը իրական քերքն է անոր: Բոլոր հարստութիւնները կապակցուին Աստուծոյ, բնութեան, մարդկային ցեղին: Դուք կկարծեք, որ ձեր ուղեղէն մեկ գրամ պակսեք, ձեր այսօրվան բանկային ունեցած դրամը կրնայիք ունենա՞լ, չէ՞ք ունենար: Ներքապար մենք ինչ որ ունինք, անոնց քննարկեմք ենք, ոչ թե իրական քերքը, ուրեմն օր մը պիտի ձգեք այս բոլոր հարստութիւնը: Տեր Նիսուս կըսե, որ պետք է լավ օգտագործեք անիկա և այն արեսն Աստուծոյ կծափահարե ձեզ, Աստուծոյ կգնահատեմ, որովհետեւ մենք, երբ որ կնայինք աշխարհին, կուզենք գնահատել միայն մարդոցմէ: Տեր Նիսուս ըսավ նույնիսկ իր ժամանակի հավատացյալներուն. «Դուք մարդոցմէ եկող փառքը կնայեմք Աստուծոյմէ եկող փառքին: Չեք ուզեր Աստուծոյ աչքին մընել, դուք կուզեք մընել ուրիշ մարդոց աչքին»: Տեր Նիսուս կըսե, որ մեծ սխալ կընենք, որովհետեւ օր մը պիտի սպառու անիկա և ձեզմէ յետ պիտի առնուի, ի՞նչ պիտի ըլլա ձեր վիճակը, երբ որ ձեր հոգին մարմնէն բաժնուի, մերկ հոգի ըլլալով մնաք դուք, ի՞նչ պիտի ընենք:

Տեր Նիսուս կհայտնէ, որ մեզմէ գալի ուրիշ բնակիչներ կան. այս աշխարհը մենք կբաժնենք հրեշտակներու հետ, այլ հոգիներու հետ, սարսափներու հետ: Այս պարսպապաշտութիւնը, որ կրեմք, այնքան ալ պարսպ չէ: Ես փաստեմք որ յարանում ընկեր մը ունի Մուսափա անունով, իսկա՛մ էր: Սկսավ անաստուծոյ դառնալ, շարունակ անաստուծոյն գիրքեր կկարդար, կվիճէինք, հետո արձակուրդ եղավ, փաստեմք որ դասարանը եկավ, քեսա, որ բոլորովին փոխուած է: Օրը հինգ անգամ մզկիթ կերթար, կրեմքան գրականութիւն կկարդար. ի՞նչ էր փոփոխութիւնը մեկ ամառվա մէջ: Դեպքը սա էր: Ինքը գյուղ կերթա, դասարանի ուրիշ մեկ ընկերոջ հետ միասին, այգիի մէջ կաշխարի: Եվ այգիի մէջ քնակ մը կա՝ գերեզմանարան մտք: Եվ գիշեր մը այդպէս, ինչպէս որ գիտեք, երկրասարդները կընեն, հայեցանքով, խնդրով կսկսին ժամանցելու: Կեսգիշերին քանիքի վրա ուրիշ քայլեր կըսեն, կկարծեն, որ կարո՞ւ է, կոշիկ կնետեն, բայց կհասկնան, որ ասիկա կարո՞ւ քննարկելու ձայները չեն, մարդ մըն է, որ կըրջի: Ներքո դուրսէ մեկը կսկսի դուրսը հրելու, մեկը անմիջապէս կացինը կառնեմք, մյուսը՝ դանակը, կապասին, և դուրսը ինքնաբերաբար կբացվի, և ներս հոգմ մը կմտնեմք, գործովոր հոգմ մը, ամբողջ սենյակը քակն ու վրա կնեն և իրենց ալ գետնին կառնուցեն, այդ հոգին կնետի իրենց կործնելու վրա և կսկսի սեղմելու անոնց կոկորդը, խեղդելու պէս: Խեղճերը կսկսին պառալու, Աստուծոյ անունը կանչելու, և կամաց-կամաց այդ աներևույթ ձեռքերը կթողուն և կերթան: Ամբողջ գիշերը դողդողալով կանցնեն քնակի մեկ անկյունը քաշված: Եվ այս դեպքը իր բոլոր միտքը, կփոխե իր ամբողջ քննարկելակերպը, որ ամեն ինչ նյութ է:

Դուն վստահ ես, որ, իրապես, այս եկեղեցվո պարապությունը այնքա՞ն ալ պարապ է: Գիտությունը մեզ կըսէ, որ հոս են հեռուստացոյցի բոլոր ալիքները, վիվասելը, արմենթելը, ռադիոյի բոլոր կայանները հոս են, բայց Ս. Գիրքը կըսէ, որ հոս կա նաև Աստուծո հոգին, հոս կան հրեշտակներ, և դուրսը փողոցներում ուրիշ բաներ կան: Իմ քահանայությանս մի շրջանին կին մը եկավ և ըսավ՝ ես փունս թգուկներ կտեսնեմ, փոքրիկ կանաչ մարդիկ կտեսնեմ: Նախ շաք կարևորություն չգտա, սակայն շաք խնդրեց, որ գնամ փունը օրհնեմ: Գացի փնօրհնեքի: Տունը հինգ հոգի կային, հինգն ալ կտեսնեին այս բոլորը (աստուծո մեկը երկրասարդ փաստաբան էր), երբ աղոթեցինք վերջացրինք, ըսին, որ այլևս չեն երևար: Իրապէ՛ս, մենք այնքան առանձին ենք այս աշխարհի մեջ: Նեռուստացոյցով կղիպրէի աղջկա մը հաղորդումը, որ փաստերոդ հարգեն վար ինկած է, ինկած է և չէ մեռած: Աղջիկը կպարմն, որ ամբողջ գիշեր դաս աշխատելուց հետո օդ առնելու համար պապուհանը կբանա, թմբած վիճակով մի քիչ առաջ կերթա և ինքնզինք կգտնէ պարապության մեջ, գորովելով կիյնա վար և կըսէ՝ «կրցա միայն Աստուծո անունը փալ՝ Աստված իմ, փրկէ ինձ: Եվ ես կզգայի, որ երբ որ կիջնեյի կարծես անպետանելի ձեռքեր կթելցնէին իմ անկումս»:

Իրապես կհավարաք, որ միայն ձեր հայրը կամ մայրը կրնան օգնել ձեզ: Կան ուրիշ իրականություններ և ճշմարտություններ: Կրնամ շարքնել այս օրինակները, երկու ժամ ձեզ կընամ խոսել: Վստահ եմ, որ երբ դուք ալ մի քիչ մտածեք, ձեր հիշողությունը պիտի պարմն ձեզի, որ դուք ալ գիտեք այդպիսի պարմություններ, ձեր փապերը, պապերը պարմած են, թերևս դուք ապրած եք:

Ուրեմն Տեր Տիտու կըսէ մեզի որ կա՛ անպետանելի աշխարհ, որ բնակված է մարդոցմն ավելի: Ավելի բազմություն կա հոն և երբ որ քո խեղճ հոգին մարմնեղ բաժնվի, պանդուխտ և օտար մնաս այս մթնոլորտի մեջ, ի՞նչ պիտի ընես: Եվ Տեր Տիտու կըսէ, որ քու դրամդ կօգնէ քեզ: Այդ գործին ալ կօգնէ քու դրամդ: Մենք կկարծենք, որ դրամին գորությունը մինչև գերեզման է, բայց Տեր Տիտու կըսէ, որ մեկ ճամփա կա, որ նույնիսկ այդ դրամի ուժը և գորությունը գերազանցէ այս աշխարհի սահմանները և հավիտենական արժեք ունենա անիկա, երբ որ դրամը կներդնես մարդուն վրայ, կը ծախսես մարդուն համար, երբ որ կդնես գայն բարիքին շարանալու նպատակով, երբ որ այն կդնես այս աշխարհի վրա երջանկությունը բազմացնելու և ահա՛ այն արեն Տեր Տիտու կըսէ, որ աներևույթ հրեշտակները կուզան և բարեկամ կըլլան քեզ, քու մոտդ կբնակվին անոնք: Որովհետև փրկեզերական օրենքը սա է՝ նմանները իր վրա կգրավեն իր նմանները, ծաղիկը կգրավէ թիթեռնիկը, մեղուն, իսկ դիակը կգրավէ ճանճը, մոծակը, որդը: Երբ որ կհայեոյես, երբ որ կանիծես, վստահ եղիք, որ այդ նմանապիպ ուժերը պիտի գան, պիտի մոտենան քեզ, և անիծած, հայեոյած անձեղ ավելի քեզ պիտի վնասեն, չարերը պիտի մնան քեզ հետ, անոր համար օրհնության արժեքը գիտցիր, լավ խոսքեր ելնէ բերնեղ, հրեշտակային ձայներ ելնեն, աղոթք ելլէ, Սուրբ Գիրքի խոսքերը ելլեն, այն արեն հրեշտակները պիտի գան քու քովդ և քեզ հետ պիտի բնակին և այն ժամանակ թե՛ այս աշխարհի մեջ և թե՛ մյուսին քու բարեկամդ պիտի ըլլան: Ըիշդ է, որ հրեշտակները դրամով չեն հրապուրվիր, բայց կհրապուրվին սիրո դրսևորումներով, բարեկամությամբ ու բարեգործությամբ որ դրամի միջոցով մեկը մյուսին կրնա ցուցաբերել:

Այո, սիրելիներ, առակ մը կըսես, որ «աղվես մը գիտէ եղեր քառասուն հեքիաթ, քառասունն ալ հալի մասին»: Մենք ալ գիտենք քառասուն հեքիաթ, բոլորն ալ փողի եւ անհաւատկան հաջողության մասին: Այսօր Տեր Նիսուս մեզ կ'ապարմէ քառասունմեկերորդ հեքիաթը, որ պէտք է լավ սորվինք անիկա, որովհետեւ պիտի գա օր մը՝ մեր վերջին օրը, մեր հաշվարկության օրը որ մեր հավիտենական ճակարագիրը պիտի ճշդվի այս հեքիաթին մեզի փոխանցած դասը որքան լավ սորվեր ենք կամ ոչ: Տնտեսի առակին հավիտենական դասը այս է Տիրոջ մեզի փոխանցված. «Դուք անիրավ մամոնայով, աշխարհի այս հարսպտությանը դուք ձեզ բարեկամներ շինեցեք, որովհետեւ երբ որ սպառնի ան ձեզ ընդունին երկնային հարկերուն մեջ»:

Մեծ պահքի այս կիրակին մեզի կ'իշխեն, սիրելիներ, որ մենք արեսանելի աշխարհէն անարեսանելի աշխարհ կերթանք, և հետո այս աշխարհը մեզ համար անարեսանելի պիտի դառնա, և Մեծ պահքը մեզ կ'իշխեն, որ մենք պէտք է ապաշխարենք, հոգևոր բաներու մասին մտածենք, ավելի շատ Սուրբ Գիրք կարդանք և նաև պէտք է մտածենք ողորմության մասին: Շիրակ է, որ մենք Տեր Նիսուսի մեզի փոխած պարգամները դրամի մասին չենք կրնար իրագործել, իրապա՛շար ըլլանք, շատ ծանր բաներ կըսես Տեր Նիսուս դրամի մասին: Կըսն՝ «ծախս ամեն ինչ, բաժնէ աղքատներուն, հետո եկուր իմ երեսն, երկու շապիկ ունեցողը մեկ չունեցողին թող փախ»: Երբ որ Տեր Նիսուս կ'խոսէր այսպիսի բաներ, կ'ծիծաղէին մարդիկ և փակավին կ'ծիծաղէին, նույնիսկ իր աշակերտները չէին կրնար ընդունել, եւ կըսէին՝ «ինչպէ՛ս Նիսուս կրնա արհամարհել դրամի ուժը եւ վերաբերվիլ անարարներուն»: Ի վերջո մամոնան լուծեց իր վրեժը Տեր Նիսուսէն: Ինչպէ՛ս: Անոր աշակերտներն մեկը խաբեց, հրապուրեց երեսուն արծաթով: Նուրան ծախեց իր Տիրոջ փողի համար: Եվ դրամը փաստեց այն վարկածը, որ միշտ կըսենք՝ ամենէն գորեղն է դրամը, նույնիսկ Աստուծոյն ավելի գորավոր է, հոգիէն ավելի գորավոր է, հավիտենական կյանքէն ավելի գորավոր է, կարակ չկա անոր հետ:

Տեր Նիսուս չարհամարհեց դրամը: Տեր Նիսուս պարգապես կըսէ, որ դրամը պէտք է օգտագործել ժպիտ սրտով եւ համար, գեղեցկությունը ավելցնելու համար, երջանկությունը բազմապարկելու համար: Ուստի դրամով ողորմություն ըրէք, ձեզմէ թող ելլէ, այս հարսպտության մեկ մասը թող ելլէ ձեզմէ, որովհետեւ ինչ որ այսօր կ'վայելէս դուն ուրիշ մարդոց կը պարկաներ, որ իրենց հարսպտութենէն մեկ մասը փոխն քեզի: Այս փաճարը պիտի չըլլար, եթէ մեծահարուստներ չըլլային: Մեր բոլոր վանքերը, եկեղեցիները, երբ որ պարսպությունը կարդաք, իշխանավորներու և իշխանուհիներու կողմէ շինված են: Անոնք ալ քրիստոնյա էին մեզի նման և իրենց կյանքին մեկ պահը հասկցան, որ պիտի թողուն ամեն ինչ և պիտի երթան և այս առակի դասը լավ ըմբռնելով մարդկության թողուցին և բարիք գործեցին իրենց մամոնայով: Աստուծո փառքը և մարդոց երջանկությունը կրնա բազմապարկվիլ, եթէ լավ օգտագործենք մեր փողը և այլ աշխարհիկ ունեցվածքը:

Այսօր եկեղեցին փողի մեծ պէտք ունի կյանքի ամեն մարդի մեջ: Մեծահարուստներ իրենց կարգին միշտ կուրան, և կսկսի եկեղեցաշէն այդ փոխով գործը, բայց հետո այդ գործը կշարունակվի ձեր փոխանցումով, ձեր մոմի դրամներով, եթէ դուք չէք մասնակցիր, օգուտ չունի, անիկա միայն փաճար կըլլա, երբ որ դուք ձեր փողով կ'օգնեք, նույնիսկ վաթսուն դրամ մոմի փողով, այն արեն մենք Աստուծո փառքը կ'կերպենք, ձեր և մեր փառքը կ'կերպենք:

Սիրելիներ, կրեսներ որ Տեր Նիսուս ամբողջ Ավերարանին մեջ հագիվ մի քանի կիները գովեց, որոնք դրամը օգտագործեցին ճիշդ Իր սիրտին համաձայն: Անոնցմե մեկը այն այրի կինն էր, որ քաճարի գանձանակին ներկեց երկու լումա և իր ամբողջ ունեցածը, և Նիսուս գնահատեց և ըսավ՝ բոլոր ավածներեն ավելի ավավ այս կինը: Եվ մենք երկու հազար փարի կիշներ այս կինը: Ծափահարվեցավ այս կինը Տեր Նիսուսի կողմե, ոչ թե շարք բան ավավ, այլ իր սիրտը դրավ իր ավածին մեջ:

Սիրելիներ, եկեք մեր ունեցվածքին լավ նայինք: Ամեն մարդ աղքատ է: Մեծահարուստներն ալ աղքատ են: Ես իր դրամով բավարարված մարդ չեմ փեսած մինչև հիմա, ամենը դրամի չգոյությունն կգանգափին՝ եկեղեցականներն ալ մեջը ըլլալով: Բայց Տեր Նիսուսը մեզ կըսե, որ կարևորը այդ չէ, թե ինչ ունիս դու, քանի որ դու փութես ես միայն, այնպես գործածե քեզի վստահվածները, որ քու Տերդ գնահատե քեզ, և դու ծափահարանք լսես թե՛ այս աշխարհի մեջ, թե՛ մյուսին:

Մեծ Պահքը, սիրելիներ, ողորմության ժամանակն է նաև, պետք է անիկա հետևի մեր ապաշխարանքին, կրոնական մեր զգացումներուն, նաև մենք պարտաւարակամ ըլլանք օգնելու նյութապես, եթե կարող չենք մեր ձեռքերով, մեր ներկայությամբ և հեղափոխությամբ աղքատին, որբին, հիվանդին վիշտը թեթևցնելով: Նոյնիսկ եթե պարզապես ներկա գտնվելու արարողություններուն և ուրիշներու համար աղոթելով, գոհ կրնանք ձգել մեր Տեր Աստուծոյ: Որովհետև մենք ամենքս փութեսելու ենք Աստուծո մեզ փրկած ամեն ինչը՝ մեր առողջությունը, մեր ժամանակը, մեր փառանդները աստվածահաճո կերպով, և Աստուծո պետք է նայի և գոհ մնա մեզմե:

Եկե՛ք Մեծ պահքի օրերը օգտագործենք, որպեսզի կյանքի այս մեծ դասը յուրացնենք և ապահովենք մեր հոգիի փրկությունը:

Տերը օրհնե ձեր բոլորը. Ամեն: